

Ze'ev Bar (1931-2019)

Henk K. Mienis

Op 5 oktober 2019 bracht ik, zoals gewoonlijk wanneer ik in Nederland verblijf, een bezoek aan Ze'ev Bar in zijn woning in Buitenveldert, Amsterdam. Ik heb Ze'ev leren kennen toen hij lid werd van de NMV in 1967. Na een korte maar intensieve briefwisseling nodigde hij mij in de zomer van 1969 uit om gezamenlijk wat veldwerk uit te voeren in Israël, waar hij woonachtig was in kibboets Bet HaEmeq in het westen van Galilea. Tijdens dat bezoek leerde ik niet alleen een bijzonder persoon kennen maar ook mijn vrouw, die toen een studiegenoot was van Ze'ev (Mienis, 2019).

Ze'ev Bar werd geboren als Walter Bartfeld op 17 oktober 1931 in Zwickau, Duitsland. Tijdens de opkomst van het Nazi-regime vluchtte het Joodse gezin Bartfeld op 4 mei 1937 naar Nederland, waar zijn vader in Den Haag een zaak in koffieproducten begon. Ook daar bleken zij tijdens de Tweede Wereldoorlog niet veilig te zijn en vonden zij een schuilplaats in het zogenaamde 'Verborgene Dorp' in de bossen van Vierhouten op de Veluwe. Na de bevrijding keerde het gezin weer terug naar Den Haag waar de jonge Walter de HBS-B afrondde, ondanks het feit dat hij gedurende de onderduikperiode geen school bezocht had. Door de ontberingen voor en tijdens WO II voelde hij zich niet als veel andere Joodse mensen niet echt meer op zijn plaats in West-Europa en emigreerde hij naar Israël. Daar veranderde hij zijn naam eerst in Ze'ev Bartfeld en vrij spoedig daarna in Ze'ev Bar.

Zijn interesse in mollusken ontstond eigenlijk pas toen hij met de opleiding van biologieleraar begon op het 'Kibboets Onderwijzers Seminaar' in Oranim. Hij was vooral geïnteresseerd in wat toen in Israël *Jaminia* (nu *Euchondrus*) en *Clausilia*'s (nu *Elia* en *Cristataria*) genoemd werden en die algemeen in de om-

geving van Bet HaEmeq voorkwamen. Vooral door het gebrek aan literatuur en personen geïnteresseerd in landslakken in Israël werd hij lid van de Nederlandse Malacologische Vereniging. In de herfst van 1969 richtte hij met nog enkele molluskenverzamelaars de Israëlische Malacologische Vereniging op. Hij bleek het enige lid te zijn dat belangstelling had voor landslakken. Hij vervulde in die vereniging tot 1976 diverse functies. Hij was onder andere voorzitter van 1969 tot 1976, redacteur van het correspondentieblad 'Argamanit' (in het Hebreeuws) en hij was lid van de redactieraad van 'Argamon Israel Journal of Malacology'.

In 1976 werd hij vanwege een steeds terugkerende depressiviteit door de kibboetsraad naar Nederland gestuurd. Daar kreeg hij meteen een aanbod om als biologieleraar op een middelbare school in Amsterdam te werken, wat direct door hem werd aanvaard.

In Nederland bleef hij in zijn vrije tijd voornamelijk werken aan de verspreiding van landslakken in Israël. Hij bezocht zo nu en dan de Kreukelavonden en was ook een geregelde bezoeker van de bijeenkomsten van de Duitse Malacologische Vereniging, waarvan hij ook lid van was. Twee keer, in 1987 en 1990, werd hij zelfs gekozen als bestuurslid van de DMG.

Daar Ze'ev eigenlijk alleen maar geïnteresseerd was in de landslakken van het Midden-Oosten taande tenslotte zijn interesse in de mollusken en zegde hij in 1995 zijn lidmaatschap op van de NMV.

In totaal heeft hij 53 malacologische publikaties geschreven en er zijn twee soorten uit Israël naar hem vernoemd: *Monacha bari* Forcart, 1981 en *Xeropicta zeevbari* Mienis & Rittner, 2020. Meer uitgebreide informatie betreffende Ze'ev Bar en zijn malacologische activiteiten is te vinden in Mienis (2020a, b).

Het bericht dat Ze'ev op 3 december 2019 plotseling was overleden kwam na mijn recente bezoek aan hem nogal onverwacht. Zijn laatste rustplaats is op de begraafplaats van de Joodse Liberale Gemeente in Amstelveen.

Geraadpleegde bronnen

- FORCART, L., 1981 Neubeschreibungen von Landschnecken aus Palästina. – *Basteria* 45(4-5): 97-108.
- MIENIS, H.K., 2019. De rol van onder andere de NMV in mijn eerste jaren als molluskenverzamelaar. – *Spirula* 421(supplement 3): 32-33.
- MIENIS, H.K., 2020a. In memoriam Ze'ev Bar (1931-2019). – *Triton* 39: 1-6.
- MIENIS, H.K., 2020b. Een persoonlijk laatste eerbetoon aan Ze'ev Bar (1931-2019) en zijn malacologische activiteiten. – *Natuurhistorische en Andere Notities - Natural History and Other Notes* 26: 3-10.
- MIENIS, H.K. & O. RITTNER, 2020. *Xeropicta zeevbari*: a new land snail from Har Harif, Negev, Israel. – *Triton* 39: 17-20.

Adres van de auteur
mienis@netzer.org.il